

Роземберг і подав у суд. Суд присудив старшій пані Некрасовій три тижні одеситі підарештом, а довоїць — один тиждень. Обидві дочки покінчили гімназію. Старший 20, а менший — 16 років. (Г. К.).

— **Динунство.** «Б. В.» повідомляє, як поводяться истинно-руські «фельдфебелі» в Ярославлі. Появився в Ярославлі маленький журнальчик «Колотушка». Тихенко і сміло поводиться вів, бо в Ярославлі давно вже панує истинно-руська «резина». Над усе боявся він зачіпти союзників, бо бачив, що ця розбішанка згряла в місті, де всі інші жителі беззбройні — що схоче, та й робитиме. Але одного разу журнальчик зачепив таки истинно-руські «геройства». І цього було досить, щоб голова ярославських союзників Мошков (фельдфебель в одесі) поблизу в цьому «образу» і доля редактора журнальчика була вирішена. Ось як сам Мошков писше про цю «подію». «Зайшли ми в гостинницю, де жив редактор. Було пе вночі. Скрізь вже спали — один тільки редактор не спав. Мошков з своїми товаришами ввійшов в кватиро, заперли двері на ключ, скопили сердечного, роздягли його і почали «полювати». Били доти, поки редактор, зачіпаний кровлю, не зомлів. Почекали, очутили і загадали: «підліпши обязательство, що більше не будеш видавати „Колотушку“ і видеш собі в Ярославль. І мусів підписати. Більше „Колотушки“ не виходила, та й сам редактор щез в Ярославль.

У ФІНЛЯНДІ.

— Ясновидяща проповідниця, Г. П., переказує, що недалеко від Куопіо в Фінляндії з'явилася ясновидяща. Ця ясновидяща кожного дня біля 5 годин вечора засипає і починає проповідувати. Проповідник говориться на яку небудь євангельську тему. Говорить вона звичайно три четверти годин. Далі прокидається. Її слухає величезна сила людей. До неї прийдають пастори-священики і дуже захоплюються її промовами. Проповідниця проста фінка-селянка.

ПО УКРАЇНІ. У КІЇВІ.

◆ Членом Державної Ради од Кіївщини обрано графа Андрія Бобринського.

◆ Адміністративне заслання. Знаком окремої наради в Петербурзі біз належність до партії анархістів — комуністів засилають на 2 роки в Вологодщину д. Абеля, що зараз сидить в лук'янівській тюрмі.

◆ В судовій палаті 17 вересня розглядали справу д. І. Д. Сінельникова, котрого позивали до суду за перевозування нелегальної літератури. Палата визнала д. Сінельникова винуватим і засудила його на 6 місяців до кріпости, не зарахувавши йому той час, що відсидів він до суду.

Історія одного селянині*

Еркман-Шатріан.

Частина третя**).

Перший рік республіки.

Х.

Коли ми прийшли у Сомюор, там було безладу до краю; ніхто не зінав, де знайти собі пристановище. Церкви св. Івана, Нантільської Божої Матері та св. Петра повернуто було на лікарні для ранених. Місто поковано підготовлено до оборони; генерали і народні заступники обвинувачували один одного усіх нещастях. Феліпп обвинувачував Росіньоль, що він зрадив республіку; Росіньоль обвинувачував Канчель і Феліпп, що вони засилили з англійцями. Салданти були дуже обурені на паризьких охотників, «герої по п'яті» та лівів за голову*, шаблями билися ма-ло не що-дня.

Тоді ми довідалися, що ті погані звісти, що доходили до нас, були правдиві. Відділ Клебера був програв тих перших вандейців, зрийнував їх гілза по-нард Саррою і підійшов до Шоле, сподіваючись одним махом скінчити тут братобійну усібію; але вандейці зібрали сорок тисяч військ і обступили майнів у Торфу, між Кліссоном та Мортнем і там стались най-зважітіші битви за всю ту війну. Клебера було ранено з самого початку, але проте він не покидав команди аж до кінця; солдати носили його на ношах, зроблених з рушницею; але Н'єврський баталіон, якому доручено було обороняти гармати, не встовів і всі наші гармати попали в руки ворогів. Тоді рад-не-рад довелось відступати перед тими дикими людьми; хоч як завжди вони нападали, а наше військо відступало у повіні ладі і вандейці не могли розбити ні одного нашого баталіону. Майні дійшли до Кліссона і отаборувались на добір позиції за Севорою; вандейці не наважились напасті їх там.

Це був взагалі почесний відступ перед переважоючою ворожою силою, але все ж таки як-нік це був відступ: поле битви лішилося в руках вандейців і вони могли сказати:

— Хоч як ви там старались, а ми все ж таки гостодарюємо на наші землі.

І ми нічого не могли б відповісти.

Оскільки сумні звісти ми почули.

Я думав, що Лізетта, Мареско і маленький Кассій попали у ту халепу і це мене дуже тривожило.

Я добре знат уже тих добрих християн.

* Перша і друга частина «Історії одного селянині» прод. окремою книжкою в Українських книгарнях. Цена 60 коп.

** Див. «Рада» № 208.

◆ **Виставка садівництва.** 18 вересня в помешканні Київської губернської земської управи (Рильський переулок) відкрито виставку садівництва і пускають на виставку безплатно. Тут є експонати винограду та персиков. З Київа та Київщини. Багато експонатів виставила київська лавра та уманська хліборобська і садова школа; є також експонати і селянських садків.

◆ **Командирована.** Професорська рада київської духовної академії послала цього року в Константинополь для студій з обслуги візантології священника Тимофія Лященка, що дошів цього року скінчить науку в академії. І цього було досить, щоб голова ярославських союзників Мошков (фельдфебель в одесі) поблизу в цьому «образу» і доля редактора журнальчика була вирішена. Ось як сам Мошков писше про цю «подію». «Зайшли ми в гостинницю, де жив редактор. Було пе вночі. Скрізь вже спали — один тільки редактор не спав. Мошков з своїми товаришами ввійшов в кватиро, заперли двері на ключ, скопили сердечного, роздягли його і почали «полювати». Били доти, поки редактор, зачіпаний кровлю, не зомлів. Почекали, очутили і загадали: «підліпши обязательство, що більше не будеш видавати „Колотушку“ і видеш собі в Ярославль. І мусів підписати. Більше „Колотушки“ не виходила, та й сам редактор щез в Ярославль.

◆ **Несподіваний мільйонер.** На початку вересня в Монпельє (на півдні Франції) померла купчиха Кряжова, після якої лишилася велика спадщина — що мало не 7 мільйонів карб. Спадщина цю має одержати єдиний племінник Кряжової, д. Клемі Дедов, що зараз служить за кондуктора на північно-західній залізниці.

◆ **Спархіальний з'їзд.** що починається 5 жовтня, буде присвячено справам, які близько стоять до звільнення від австро-угорської окупації. На цьому з'їзді буде відкрита школа відомого польського письменника І. С. Канчельського, який помер від раку в 1914 році.

◆ **Дивне явище.** 12 вересня, увечері, в ровенському повіті, бачили люди таке дивне небесне явище в півночі. Біля 10½ год. з'явилось на півночі 8 широких поясів, що мінімально легкими фарбами віселили. Швидко вони піднялися вгору і, дійшовши до середини неба, стиснулися. По боках цих поясів видко було дві хмарки: на заході — червону і на сході — зеленувату. Від години 10-ї світища почали бліднути, скидаючись на «чумачку дорогу» (по московському — на «млечний путь»), і в 11 год. зовсім вникли. Таке надзвичайне явище зробило велике враження на селян. Старі люди почали згадувати колишню комету, що була — кажуть — провісником турецької війни. Треба, мовляв, і тепер чогось сподіватися. (Од власн. кор.)

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.

◆ **3 Поділля. Агітация против віросповідних законів.** На Поділлі всі священики поширювали через благочинних з консисторії бланки прошенів до Царя, що закон про волю совісти було скасовано. Процисавши що слід на цих бланках, священики потім знову повинні їх повернати до консисторії.</

рілої хати зібрались селянє на раду. Говорили, що кінче треба справити новий пожарний струмент. Але поки горіло, похи й говорил.

Оде недавно глухо вічі пройшла через село велика громова хмарна. Бліскавкою запалила нову хату бідного селянина. Вол ото не дало вивезти ні одної боїки, хоч знов одбили замка, бо не було ні пожарного старости, ні клу оча. Народу зібралось багато подивитися на пожежу, але води носити нікто не скотів відряди, бо, мов'я, «запаляного бліскавкою ніхто іншому не потуше».

М. Н. ЕФОРОЩА, костянтиноградсько-го пог-лу (на Полтавщині). Убожество нашу хатин дуже велике. Це убожество є що-року на весні вигонять не менше 200 душ хлопців і дівчат на ланські лани сусідів економії. Там роблять найбільше в строк до Семена, до Покрови й Кузьми—Дем'яна. На зімі заборітане вертаються до дому приносять по 35—40, 50 рублів і ними підпірають господарство своїх батьків. Так було і під час визвольного руху в 1905 і 1906 роках. Повертаючись додому з заборітків, парубки приносили багато новин. Тоді молодь і старі гуртувалися то в бібліотечи-чitalni, то по біля окремих свідомих людей, читали газети, книжки. А за часів першої та другої Державних Дум і наші селянє хвлювались, мріючи про «земельку». Та після визвольної покотилася і реакційна хвиля і почала змінити тенденції парості свідомості селян. Кільки селян було адміністративно вислано в Вологодську, Архангельську та Оленецьку губернії. Деякі з них в пізньому 1909 році кінчакуть строк заслання, але додому ще ні один не вернувся. Інші свідомі селянє для безпеки покинули виписувати газети й читати книжки. Мінуетого 1908 р. в нас в 2000 дворів більше, як дві третини закрили свої наділи. Деякі селянє вспіли вже підроди свої наділи і пішли на переселення у Саратівську в Уфимську губ., де покутили більші частки землі, від тут підродили. Хто поживився після нового закону, то це багатієві селянє. Селянє Йосип Ялинич, який сам не робить коло землі, а торгує бакалійним крамом, наскуповував більше 40 десятин з дрібних селянських наділів. Платив він продавцям по 120, 130, 150 й 170 р. за десятину. Тепер він оддає це землю в оренду. А в Невороши орендні ціни від 17 до 22 карб. за десятину. Таким чином Ялинич років через 5—7 поверне всі свої втрати на землю. Другий селянє Іван Підріз-Мишупа наскуповував 25 дес. по 100—150 карб., а продав увесь цей участок по 250 карб. за десятину.

КОЧУБЕЙКА (на Полтавщині). На буряках. На величезних бурякових плавтаціях на землі Дуряново почали копати буряки. З'їхало чимало вже кілька сотівді — селянє на заробіткі: з возами з харчом, соломою тощо. Вони копають буряки і возять їх своїми кіньми до цукрового заводу. Буряк вродив цього року не дуже гарний: дрібний, багато головок позелено-вгорі. За копання і увозу буряків до заводу платять за пуд, вважаючи на далечину од завода. Буває, що й за 15 верстов тряпляться возити і тоді економія платити за пуд 4 копійки.

З посівом озимими дуже у нас погано. Хто мав пар, той посів пшеницю і рідів, що вона зійшла та врунилась добре. А більшість хліборобів орала толоку півно, дощів раз — ось вже місяців зо 3—біг має, ото й доводиться або сіяти в суху землю, або дожидати дощу. Та й ждати ніколи: холодні зорі давненько вже почалися, а незабаром і справжніх морозів діждемось. Коли б не було так, як сталося поза-торкі.

С. ДЕРКАЧІ (на Харківщині). **Переселення і кооперація.** Не почастою нашим селянам цього року на переселення. Всі ходакі, яких більше десятка послиали були на весні од нас за Урал, повернулися додому хворі, стомлені і з сумними оповіданнями про життя та будування сібрівських хліборобів. Через те на осіні ніхто не шле ходаків і не виражаеться на «вільні землі» далекого Сібіру. Зостається, таким чином, другий і останній спосіб виростатися селянам на кращій шлях, це — гуртова праця товариствами — кооперація. І селянє це добре розуміють. Всі, хто проявився від довгого сна, вважають потрібним і користним брати участь чи в сільсько-гospодарському обществі, чи в позичковому, чи в потребительському товаристві. З кожним зібралися селянською сільсько-гospод. общество воно збільшується надзвичайно і все за кошти простих селян. На останньому зібралися ухвалено було таке, що хто не даст до Покрови внеску членського за цей рік, того виключать із общества. І це справді гарний спосіб; членів, що записалися торк і байдуже ставилися до справ общества, селянам не потрібно, бо це здебільшого сторонні люди, не хлібороби. Коли їх не буде в гурті, який все багатіє на членів-селян, то й наше общество перервиниться на краще: зостануться переважно звичайнісні хлібороби та ще пущі інтелігенти — діячі селянські.

Так само зростуть і другі гурти-товариства; видко, що селянє найшли спосіб, як вони використати гуляцький

час. І наше життя помалу починає скидатися на життя чужоземців хліборобів, котрі вміють зробити так, аби довгими осінніми вечорами та в зімовій добуті собі потрібні знання, щоб розшолоцати те неизвестне, що трапилося в хазійстві вілтку, або придбати гуртом доброго насіння, гарну машину чи худобу.

С. ГУЛЯЙ-ПОЛЕ, олександровського повіту (на Катеринославщині). Між нашими селянами-хліборобами можна знайти тільки з-три передплатники «Сельського Вітчизника», якусь пару передплатників «Села» та «Ради». І це на п'ятнадцять-тисячне село. Зате горільчана справа стоїть у нас на першому місці. Крім трьох касинок у нас є сила потайних шинків. А школи на справу у нас стоїть таож низко. Наприклад, де треба прийняти 30—40 школярів, записується 90—100.

Листування редакції.

Земгородка. Гр. Пашаленков. Вашого листа надрукуюмо.

Справочний oddіл.

Календарні відомості. Субота, 19 січня. Мч. Трофима, Савватія, Дори, Медонта. Сх. сон. 6 год., зах. сон. 5 год. 38 хв. У Українському Наукі. — Танцювальна вечірка Театр «Гранітності». — «Ой, не ходи, Грицю».

Редактор І. Павловський.

Видавець Є. Чигиренко.

Оповістки.

Студ. комерц. інш. шук. роботи: репетиції (може учати початк. українськ. гр.), корект. українськ. і російськ., переписки і т. інш. Лист. Київ, пошт. ящ. 185, I. T. В-скому. 00-1008 2

Банкаю отри-мати місце **бухгалтера** або **управлю-щого** маєтком на Україні. Маю рекомендації і довголітні практики. Адресувати: Череповець, Новгородськ. г. Ол. Сумівництво. 10-1009-8

У Катеринославі при книгарні

Лозинської

на Проспекті,

відчинено відділ контори «Ради», де приймається передплата частками на **племінних умовах.**

р-0811-58

У Полтаві купувати нарізно «Раду» а передплачувати частками по полегших умовах можна в книгарні Г. Маркевича. Бульв. Котляревського. р-930-76

у Житомірі передплачувати і купувати нарізно «Раду» можна в украйнській книгарні В. Сонинського, В.-Михайлівськ. вул. 21-58

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3